

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 28. avgust 2019

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

UVODNA NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Zunanji ocenjevalec mora smiselno slediti navodilom za ocenjevanje, v katerih so zapisane moderirane rešitve za posamezen izpitni komplet.

Če kandidat poleg pravilne ugotovitve napiše še izključujočo, nepravilno trditev, se rešitev ovrednoti z 0 točkami.

Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni kandidatovi popravki se ovrednotijo z 0 točkami.

Če v navodilu piše, da naj se pravilna rešitev podčrta ali obkroži, se pri vrednotenju upošteva tudi druga vrsta njene oznake.

Slovenska zemljepisna imena in geografski pojmi morajo biti v celoti poimenovani pravilno.

Pri tujih poimenovanjih naselbinskih in nenaselbinskih zemljepisnih imenih se dopušča zamenjava ali izpustitev ene črke.

Pri vprašanjih višje ravni (pojasnite, analizirajte, ovrednotite) so v rešitvah navedeni le elementi. Za pravilno rešitev se upošteva, če kandidat uporabi vsaj en element v smiselni besedni zvezi.

IZPITNA POLA 1**Obča**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	ena od: ♦ tundrsko rastlinstvo ♦ tundra	
	1	ena od: ♦ črna / temna barva prsti ♦ vlažne prsti ♦ nepreperel organski del / malo organske snovi ♦ proces oglejevanja ♦ zamrznjene prsti ♦ permafrost ♦ plitve prsti ♦ plitev humozni horizont ♦ slabo razvita prst ♦ kisle prsti ♦ vsebujejo šoto	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	♦ B	
	1	♦ puhlica	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	2	♦ DA ♦ NE ♦ DA	Za tri pravilne rešitve 2 točki, za dve ali eno 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	2	ena od: ♦ Zaradi visokih temperatur so prsti zelo debele / globoke. ♦ Zaradi vlažnega / vročega / ekvatorialnega podnebja kamninska podlaga hitro prepereva / so prsti globoke / debele.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	2	ena od: ♦ Zaradi pretirane paše naravno rastlinstvo izginja. ♦ Naravno rastlinstvo so izkrčili za obdelovalne površine in naselja. ♦ Zaradi pretirane paše se širijo puščave / dezertifikacija ...	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Svet 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	1	♦ predkambrij	
	1	ena od: ♦ sedimentne kamnine ♦ mehanske sedimentne kamnine ♦ sedimenti ♦ mehanski sediment	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	1	reliefna oblika 2, ena od: ♦ globokomorski jarek ♦ oceanski jarek ♦ tektonski jarek	
	1	reliefna oblika 4, ena od: ♦ ščit ♦ višavje ♦ Brazilski ščit ♦ Brazilsko višavje	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	2	♦ DA	Na nastanek površja Aljaske je vplivala alpidiska orogeneza.
		♦ DA	Geološko najstarejši del Severne Amerike je na severovzhodu celine.
			Gorati zahod Severne Amerike sestavlja niz grudastih gorovij.
			Kanadski ščit je bil močno preoblikovan z gorsko poledenitvijo v pleistocenu.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	1	♦ B	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	2	pojasnitev, ena od: ♦ Zaradi razmikanja litosferskih plošč / plošč je prišlo do razlamljanja (in vulkanizma). ♦ Zaradi razmikanja litosferskih plošč / plošč je prišlo do dvigovanja in spuščanja površja / vulkanizma. ♦ Zaradi razlamljanja so se posamezni deli dvignili, drugi pa ugreznili. ♦ Zaradi razlamljanja so nastali tektonski hrbti in tektonski jarki. ♦ Zaradi razmikanja litosferskih plošč / plošč so nastali tektonski jarki in tektonski hrbti.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.
	1	opis, ena od: ♦ Vzhod Afrike se bo ločil. ♦ Na vzhodu Afrike bo nastal novi otok. ♦ Morje / ocean bo zalilo tektonski jarek / jarek. ♦ (Tektonska) jezera bodo globlja.	
Skupaj	3		

Svet 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	1	♦ Egipt	
	1	♦ Evropa	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	1	ena od: ♦ barakarsko naselje ♦ marginalno naselje ♦ revna četrt ♦ slum / favela	
	1	dve od: ♦ nezakonito naselje ♦ preprosta bivališča / bivališča, narejena iz odpadnih materialov (lesa / plastike / aluminijastih plošč) ♦ prenaseljenost / prostorska stiska ♦ pomanjkljiva komunalna opremljenost / vodovod / elektrika / sanitarije / kanalizacija ♦ slabe higienske razmere ♦ manj premožni / revni prebivalci ♦ visoka stopnja brezposelnosti ♦ kriminal / kriminalne združbe / tolpe ♦ prostitucija ♦ trgovina z drogami ♦ nizka stopnja izobrazbe ♦ visoka rodnost ...	Za dve pravilni rešitvi 1 točka.
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	2	dve od: ♦ krčenje življenjskega prostora (staroselcev) ♦ manj živali / rastlin za prehrano ♦ manj obdelovalnih površin ♦ pomanjkanje hrane / lakota ♦ razlastitev zemljišč / izguba zemljišč ♦ priseljevanje ljudi / delavcev ♦ gradnja naselij (za prišleke) ♦ (nasilno) izseljevanje staroselcev ♦ rudarjenje / črpanje nafte / sečnja lesa / tržno kmetovanje na območjih z nekdanjo staroselsko poselitvijo ♦ razpad tradicionalne družbe ♦ mešanje kultur ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	2	ena od: ♦ Ker se Kitajska bolj (turistično) oglašuje, je turistično bolj prepoznana. ♦ Ker ima Kitajska več turističnih zanimivosti, jo obišče več turistov. ♦ Ker ima Kitajska bolj razvito prometno / letalsko infrastrukturo, je turistično dostopnejša. ♦ Ker je Kitajska gospodarsko razvitejša, jo obišče več turistov.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka. Upoštevamo tudi rešitve, ki pojasnjujejo manjšo turistično obiskanost Mongolije.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	2	ena od: ♦ Ker reke narastejo, so plovne dlje v notranjost / se ladijski promet poveča. ♦ Zaradi obilnih padavin / višjega vodostaja lahko po rekah plujejo večje ladje.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Evropa 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	1	♦ Donava	
	1	♦ Črno morje	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	1	vodoravno: ♦ POLDER	
	1	navpično: ♦ DELTA	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	2		Iz jezera odteka reka Rona.
		♦ X	Jezero je nastalo v tektonski udorini, ki jo je v pleistocenu preoblikoval ledenik.
		♦ X	Poleg Švice jezero pripada še dvema srednjeevropskima državam.
			Severno od jezera se razprostirajo Alpe.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19	1	♦ delta	
	1	♦ rečna akumulacija	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	2	ena od: ♦ Na jugozahodu Skandinavskega polotoka leži Skandinavsko gorovje, ki prejme veliko padavin / je orografska ovira / je zelo namočeno / je pod vplivom vlažnih zahodnih vetrov / prehoda ciklonov. ♦ Zaradi orografskih padavin / velike količine padavin so reke bolj vodnate / je hidroenergetski potencial rek velik. ♦ Zaradi visokih nadmorskih višin / visokega naklona imajo reke visok padeč (strmec) / je hidroenergetski potencial rek velik.	Za pravilno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Evropa 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	1	♦ A	
	1	♦ C	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22	1	naravni dejavnik, ena od: ♦ oceansko podnebje / enakomeren raspored padavin čez vse leto ♦ manjša temperaturna nihanja / mile zime / višje temperature pozimi ♦ daljša rastna / vegetacijska doba ♦ rodovitna / rjava prst ♦ uravnan relief / nižina	
	1	družbeni dejavnik, ena od: ♦ kmetijsko izobraževanje ♦ bližina trga ♦ razvita prometna infrastruktura ♦ uporaba biotehnologije ♦ strog nadzor kakovosti ♦ uspešno združevanje v zadruge ♦ robotizirano kmetovanje / računalniško vodeno kmetovanje ♦ tradicija (kmetovanja) ♦ pridelava v rastlinjakih ♦ visoka vlaganja ♦ sodelovanje inštitutov / univerz s kmeti ...	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23	2	dve od: ♦ namakanje / zgraditev namakalnih sistemov ♦ gojenje v rastlinjakih ♦ peskovne kulture ♦ usmeritev v zgodnjo zelenjavo ♦ prilagajanje vrste pridelka podnebnemu ciklu ♦ gojenje rastlin, prilagojenih na sušo / oljk / vinske trte ♦ pridelke poberejo pred sušo ♦ poleti njiv ne obdelujejo / poletna praha / pridelava v hladnem delu leta	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	1	♦ A	
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ propad planskega gospodarstva / prehod na tržno gospodarstvo / propad socializma ♦ tranzicija / prehod med dvema gospodarskima / političnima sistemoma ♦ privatizacija / denacionalizacija kmetijskih zemljišč / družb / zadrug ♦ povečanje števila zasebnih kmetij, ki nimajo kapitala za naložbe (v mehanizacijo, gnojila, krmo) ♦ izguba trgov ♦ manjši izvoz (kmetijskih pridelkov) ♦ zaposlovanje v drugih sektorjih / storitvenih dejavnostih / industriji ♦ hitrejša rast sekundarnega / terciarnega sektorja ♦ propad / privatizacija živilskopredelovalne industrije ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	2	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ker je prst vlažna / mokrotna / kislá, je poljedelstvo slabše razvito. ♦ Ker je prst šotna / manj rodovitna, se je razvilo samooskrbno / ekstenzivno poljedelstvo. ♦ Ker se prst hitro izčrpa, gojijo krompir / manj zahtevne kulturne rastline. 	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Skupno število točk IP 1: 50

IZPITNA POLA 2**Obča**

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ naravni prirastek / prirast	
	1	♦ migracijski / selitveni saldo	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	ena od: ♦ starostna ♦ spolna	
	1	ena od: ♦ izobrazbena / delež pismenih ♦ ekonomska / zaposlitvena / dejavnostna ♦ verska / religiozna ♦ narodnostna ♦ jezikovna	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	demografska značilnost, ena od: ♦ naraščanje deleža mlajšega prebivalstva / skupnega števila prebivalcev / več mlajšega prebivalstva ♦ manj starejšega prebivalstva ♦ pestrejša narodnostna / jezikovna / izobrazbena / verska sestava prebivalstva ♦ verska / narodnostna strpnost / nestrpnost ♦ izmenjava navad / običajev ♦ večkulturna družba ♦ večja stopnja brezposelnosti	
	1	gospodarska značilnost, ena od: ♦ več delovne sile ♦ večja konkurenca delovne sile (za domače prebivalstvo) ♦ možnost večjega števila brezposelnih ♦ delo na črno / siva ekonomija ♦ izkoriščanje delavcev ♦ večji izdatki za priseljence ♦ večja potreba po namestitvenih zmogljivostih / hrani / storitvenih dejavnostih (zdravstvenih, izobraževalnih, socialnih)	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	2	♦ N ♦ N ♦ I	Za tri pravilne rešitve 2 točki, za dve 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	1	♦ A	Za popolno pojasnitev 1 točka.
	1	ena od: ♦ Do leta 2060 bo število prebivalcev v Indiji naraščalo zaradi visoke rodnosti / boljših zdravstvenih razmer / nižje umrljivosti otrok / napredka medicine / boljših higienskih razmer / daljše življenjske dobe / neuspešne antinatalitetne politike / neuspešne politike zmanjševanja rojstev / tradicije kastnega sistema na podeželju / verske tradicije. ♦ Zaradi prizadevanja države (gospodarske rasti, dviga stopnje izobrazbe, boljšega položaja žensk) za zmanjšanje rodnosti bo prebivalstvo naraščalo počasneje (po letu 2040) / se bo rast prebivalstva po letu 2040 upočasnila.	
Skupaj	2		

Slovenija 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	1	ena od: ♦ dušik ♦ N ♦ N ₂	

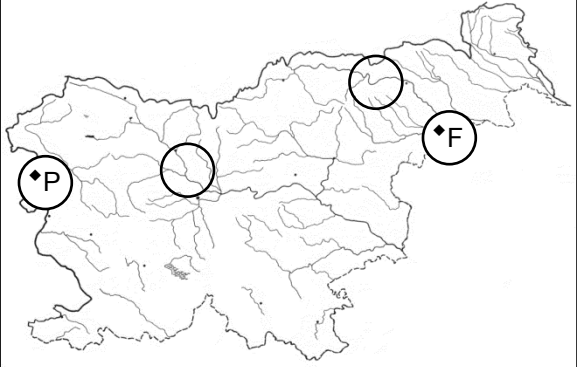
Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	1	♦ B	
	1	♦ C	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	1	relief, ena od: ♦ razporeditev gora na zahodu / orografske ovire na zahodu ♦ višje nadmorske višine na zahodu ♦ manj gora na vzhodu ♦ na vzhodu prevladujejo nižine	
	1	bližina morja, ena od: ♦ bližina morja na zahodu ♦ povečan vpliv morja na zahodu ♦ večja oddaljenost od morja na vzhodu ♦ večja kontinentalnost / celinskost na vzhodu ♦ manjši vpliv morja na vzhodu	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	2	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zaradi megle je kakovost zraka slabša. ♦ Zaradi temperaturnega obrata / inverzije izpusti ostanejo pri tleh / se koncentracije izpustov povečajo. ♦ Zaradi temperaturne inverzije / toplotnega obrata / temperaturnega obrata je zrak bolj onesnažen. ♦ Hladen zrak pri tleh onemogoča mešanje zraka, kar povzroča slabšo kakovost zraka. 	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	1	♦ Islandski ciklon / minimum / depresija	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.
	2	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ V območju anticiklona / območju visokega zračnega pritiska je vreme suho. ♦ Ker je zračni pritisk visok, je jasno / suho. ♦ Zaradi vpliva (sibirskega) anticiklona / celine iz vzhoda so temperature nižje / piha burja na Primorskem. 	
Skupaj	3		

Slovenija 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	1	♦ gručasto naselje / vas	
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ hiše postavljene brez načrtovanja / reda ♦ strnjena / gosta pozidava ♦ hiše postavljene okrog središčnega prostora / objekta / cerkve / šole / vaškega trga / trgovine / gostilne ♦ značilna za hribovja / nižine / vso Slovenijo ♦ izrazita meja med pozidanim delom in kmetijskimi zemljišči ... 	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	1	ena od: ♦ termalna / geotermalna / topla voda ♦ topli / termalni vrelec	
	1	♦ ena od: ♦ razvoj zdraviliškega turizma / termalnega turizma / term ♦ kopanje / plavanje / polnjenje bazenov ♦ klimatizacija / hlajenje ♦ vir pitne vode ♦ pridobivanje električne energije	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	2	ena od: ♦ Zaradi odpiranja delovnih mest se poveča število prebivalcev. ♦ Zaradi priseljevanja se manjša delež starejših / večja delež mlajših / poveča rodnost / poviša naravni prirastek. ♦ Zaradi zaposlovanja je nizka brezposelnost / višji standard. ♦ Zaradi povečanega števila prebivalcev se gradijo stanovanja / infrastruktura / odpirajo nova (industrijska) podjetja. ♦ Zaradi boljše oskrbe z energijo se razvije industrija ...	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	2	ena od: ♦ S proizvodnjo končnih izdelkov bi dosegali višje cene / večji dobiček. ♦ Z večjo finančno podporo (države, zasebnega kapitala) bi lahko vlagali v razvoj znanja / bi bile odkupne cene lesa za slovenska podjetja nižje. ♦ Sodelovanje lesne industrije z drugimi industrijami (elektro, farmacevtsko, kozmetično, živilsko, gradbeno, papirno industrijo) bi omogočilo razvoj inovativnih izdelkov / izdelkov z višjo dodano vrednostjo. ♦ Z višjimi odkupnimi cenami bi spodbudili lastnike gozdov k še učinkovitejšemu upravljanju / večji želji po izobraževanju / proizvodnji kakovostnega lesa ...	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Slovenija – pokrajine 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	1	♦ Komna	
	1	♦ Kanin	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	1	♦ krnica	
	1	ena od: ♦ preperevanje / mehansko preperevanje ♦ denudacija	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	2	♦ Dolina Soče v Julijskih Alpah	Za pet pravih rešitev 2 točki, za štiri ali tri 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
19	2	♦ DA	V ledeniških kotanjah so na neprepustni podlagi nastala Triglavska jezera.
		♦ DA	Na Pokljuki so nastala barja.
			V Julijskih Alpah imajo reke ledeniški rečni režim.
			Bohinjsko in Blejsko jezero sta kniški jezeri.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
20	2	ena od: ♦ Zaradi pestre kamninske zgradbe / manj odpornih / mehkejših kamnin v Karavankah so nastale nižje nadmorske višine / so zgradili ceste / cestne prelaze. ♦ Zaradi prisotnosti manj odpornih / mehkejših kamnin so Karavanke lažje prometno prehodne. ♦ Zaradi neprepustnih kamnin v Karavankah so reke izoblikovale doline, po katerih so speljali ceste.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka. Upoštevamo obratne rešitve, ki pojasnjujejo Kamniško-Savinjske Alpe.

Slovenija – pokrajine 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
21	1	ena od: ♦ Goriška brda ♦ Brda	
	1	♦ Škocjanske jame	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
22	1	♦ slika 6	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
23	1	♦ D	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
24	1	vrsta industrije, ena od: ♦ živilska industrija ♦ živilskopredelovalna industrija ♦ prehrambna industrija	
	1	kmetijska panoga, ena od: ♦ sadjarstvo ♦ poljedelstvo	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
25	2	ena od: ♦ Zaradi priseljevanja (iz notranjosti Slovenije na obalo / iz bivših jugoslovanskih republik) se je zmanjšal delež italijanskega prebivalstva. ♦ Zaradi priseljevanja iz zaledja na obalo se je povečalo število slovenskega prebivalstva. ♦ Zaradi hitrega razvoja gospodarstva se je povečal delež neslovenskega prebivalstva. ♦ Zaradi razvoja gospodarstva (potreb po delovni sili) se je povečal delež prebivalstva iz nekdanje Jugoslavije.	Za popolno pojasnitev 2 točki, za samo opis 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
26	2	gostota poselitve, ena od: ♦ Slovenska Istra je gostejše poseljena, ker je nižja / ker so boljše možnosti za kmetijstvo / ker je večja možnost zaposlitve / ker ni take deagrarizacije / ker ni take depopulacije / ker ima razvitih več dejavnosti / zaradi boljše prometne povezanosti ... kmetijska usmeritev, ena od: ♦ V Slovenski Istri je več vinogradništva, ker je topleje / ker je nižje / ker ni takih strmin / ker prevladuje gričevje ... ♦ V Slovenski Istri je zaradi višjih temperatur razvito oljkarstvo. ♦ V Slovenski Istri je razvita pridelava zelenjave zaradi višjih temperatur / bližine trga / potreb v turistični sezoni ... ♦ V Brkinih je bolj razvita živinoreja / sadjarstvo (pridelava jabolk, sliv) zaradi višjih nadmorskih višin / ker je hladneje / ker so večji nakloni ... V Brkinih je kmetijstvo zaradi višjih nadmorskih višin / večjih naklonov bolj ekstenzivno ...	Za dve pojasnitvi 2 točki, za eno pojasnitev ali dva opisa 1 točka. Upoštevamo tudi nasprotno rešitve, ki se smiselno nanašajo na drugo pokrajino primerjave.

Skupno število točk IP 2: 50